

UDENRIGSMINISTERIET

DET TALTE ORD GÆLDER

Talepunkt til brug for udenrigsministerens besvarelse af samrådspørgsmål AL den 11. juni 2021

Rasmus Nordqvist (SF) og Peder Hvelplund (EL) har den 7. maj 2021 stillet følgende samrådspørgsmål til udenrigsministeren og sundhedsministeren:

Vil ministrene redegøre for regeringens holdning til en midlertidig suspendering af patenter på COVID-19 vacciner, i henhold til den appel om en waiver, der er fremsat af Indien og Sydafrika i oktober 2020, set i lyset af andre landes udmeldinger de seneste dage og hvordan vil regeringen aktivt arbejde for succesfulde WTO-forhandlinger?

Tak til spørgerne for at have taget initiativet til debatten. Jeg vil lægge ud med at svare på jeres spørgsmål og derefter give ordet videre til sundhedsministeren.

Lad mig først gentage, hvad jeg tidligere har sagt her i Folketinget: Effektive og sikre COVID-19 vacciner skal være tilgængelige for alle. Det arbejder regeringen målrettet for.

Vi har imidlertid på verdensplan en stor udfordring med mangel på vacciner, som særligt rammer udviklingslandene hårdt.

Derfor er vigtigt og positivt, at EU nu har sat et mål om at donere 100 millioner COVID-19 vacciner i 2021. Fra dansk side vil vi bidrage med mindst tre millioner af de vaccinedoser.

De store vaccinedonationer understreger den solidaritet, som EU har ageret med under COVID-19 krisen.

Enhed:

HPA

Dato:

9. juni 2021

Sagsnummer:

2021-22052

Et andet eksempel er, at EU – til forskel fra andre store vaccineproducerende lande – har eksporteret omkring halvdelen af de vacciner, som er blevet produceret i EU. Med mere end 300 millioner eksporterede COVID-19 doser er EU verdens største vaccineeksportør.

Imidlertid producerer vi desværre ikke i dag vacciner med den hastighed, som er nødvendig. Den globale produktionskapacitet skal derfor øges.

Det bringer mig frem til spørgsmålets kerne: Hvad er regeringens holdning til forslaget om at suspendere intellektuelle ejendomsrettigheder som middel til at øge produktionen?

Lad mig slå fast, at Sydafrikas og Indiens forslag i WTO ikke kun vedrører suspension af patenter på COVID-19 vacciner. Der foreslås en mere generel suspension af TRIPS-aftalens beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder for alle sundhedsprodukter og teknologier, som relaterer sig til bekæmpelse, behandling eller inddæmning af COVID-19. Det er et meget vidtrækkende og i øvrigt tidsubegrænset forslag.

EU og en række andre WTO-medlemmer er skeptiske over for forslaget – og ville også være det, selv om forslaget var begrænset til suspension af patenter på COVID-19 vacciner.

Forslaget adresserer nemlig ikke hovedudfordringen, som er mangel på produktionskapacitet, men truer tværtimod med at undergrave incitamentet til at udvikle innovative vacciner og sundhedsprodukter fremover.

Hverken Indien, Sydafrika eller andre har indtil videre har fremlagt eksempler på, at intellektuelle ejendomsrettigheder har udgjort en bremse for vaccineproduktion.

For at øge produktionskapaciteten skal der være adgang til meget mere end den opskrift, patentet er. Der er brug for specialiseret viden om, hvordan patentet bruges, og for adgang til råmaterialer, produktionsfaciliteter og højteknologisk udstyr.

Men ikke nok med det: Der er også brug for omfattende kvalitetskontrol for at sikre, at vaccinerne lever op til de nødvendige kvalitetskrav.

Herudover er der væsentlige udfordringer med svage sundhedssystemer i udviklingslandene, som det sydafrikanske og indiske forslag heller ikke vil afhjælpe.

Regeringens holdning er derfor, at vi med åbent sind vil se på alle forslag i WTO, der sigter på at øge den globale produktionskapacitet på en effektiv, sikker og pragmatisk måde. Men suspension af beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder er næppe vejen frem.

WTO's generaldirektør Dr. Ngozi har taget initiativ til "en tredje vej", som er et godt og konstruktivt bud på, hvordan den globale tilgængelighed af vacciner kan øges ved blandt andet at styrke samarbejdet mellem vaccineproducenter og industrien via flere frivillige licensaftaler.

Regeringen er enig med Dr. Ngozi i, at dét er vejen frem. Vi skal lægge alle kræfter i at finde fælles fodslag i WTO og støtte op om hendes initiativ.

En sådan løsning vil kunne sikre, at rammerne og incitamenter til innovation, forskning og investering i nye lægemidler ikke bliver undermineret, da beskyttelsen af eksempelvis patenter opretholdes og på den måde vil forblive en del af løsningen.

Det er vigtigt, da beskyttelse af patentrettigheder og sundhed ikke er hinandens modsætninger. Tværtimod.

Lægemiddelindustrien har i høj grad gjort det muligt at udvikle og producere vacciner på rekordtid. Flere af COVID-19 vaccinerne bygger på helt ny teknologi. TRIPS-systemet har her været afgørende, da det sikrer en ramme for deling af viden fra vaccineudviklerne til virksomheder med produktionskapacitet, eksempelvis via licens- og samarbejdsaftaler.

G20-landene, der også omfatter USA, Indien og Sydafrika vedtog en erklæring på *det globale sundhedstopmøde* i maj, hvor samarbejde med offentlige og private partnere, forøgelse af antallet af licensaftaler og målrettet indsats for at holde kritiske værdikæder åbne og leveringsdygtige blev fremhævet.

Efter topmødet har EU præsenteret et forslag om handel og sundhed i WTO for sætte skub i drøftelserne om vacciner. Forslaget afspejler, at WTO på flere måder kan bidrage til udbredelse af vacciner:

For det første kan der skabes mere smidige regler for eksport af vacciner, herunder afskaffelse af eksportrestriktioner.

For det andet må der findes måder at øge produktionskapaciteten på, særligt gennem frivillige licensaftaler.

Og endelig skal det undersøges, om de gældende regler for brug af tvangslicens i TRIPS-aftalen er tilstrækkeligt smidige og enkle at anvende, når globale kriser som den aktuelle pandemi rammer.

Vi ser nu frem til at tage drøftelserne videre i EU og i WTO om, hvordan det multilaterale regelbaserede handelssystem bedst kan understøtte vores indsatser for at bekæmpe COVID-19 globalt.

Tak for ordet!